

ΔΗΜ. Γ. ΚΟΥΓΙΜΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΥ Δ Θ
ΚΥΡΟΥΓΓΙΟΥ

ΑΠΟΛΥΤΙΚΙΑ

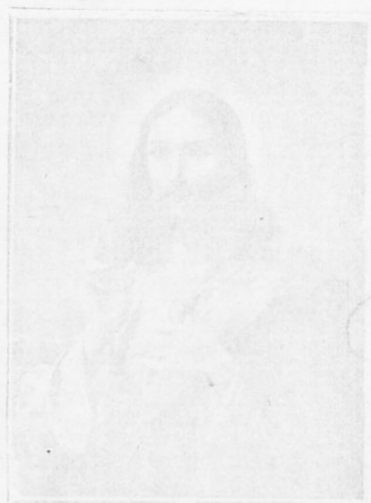
ΤΩΝ ΘΕΟΜΗΤΟΡΙΚΩΝ ΒΟΡΤΩΝ

ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΙΦΑΝΩΝ ΑΓΙΩΝ

ΔΙΑ ΤΗΝ Α' ΤΑΞΙΝ

ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΟΡΘΑΓΩΓΕΙΩΝ

Ἐγκρίσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ
Σ. Μ. Μ. ΣΚΛΙΑ
ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΜΙΧΑΗΛ Γ. ΣΑΛΙΒΕΡΟΥ
12—Ὁδὸς Σταδίου—12
1923

1923 ΚΟΥ

ΔΗΜ. Ι. ΚΟΥΓΙΜΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΥ Δ. Θ.
ΚΡΗΘΗΓΗΤΟΥ

ΑΠΟΛΥΤΙΚΙΑ

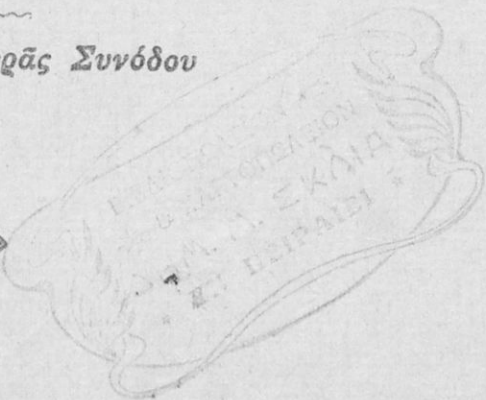
ΤΩΝ ΘΕΟΜΗΤΟΡΙΚΩΝ ΕΟΡΤΩΝ

ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΙΦΑΝΩΝ ΑΓΙΩΝ

ΔΙΑ ΤΗΝ Α΄ ΤΑΞΙΝ

ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΩΝ

Ἐγκρίσει τῆς Ἱεραῆς Συνόδου

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΜΙΧΑΗΛ Ι. ΣΑΛΙΒΕΡΟΥ
12—Ὀδὸς Σταδίου—12
1923

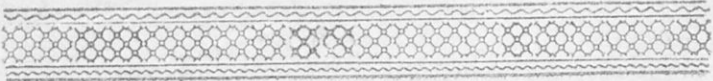
Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν ὑπογραφήν
τοῦ συγγραφέως καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ ἐκδότου.

Βασίλειος Μουραβίου

Ι. ΤΑ ΑΠΟΛΥΤΙΚΙΑ

Αριθμός 269/10

Α' ΑΠΟΛΥΤΙΚΙΑ ΤΩΝ ΘΕΟΜΗΤΟΡΙΚΩΝ ΕΟΡΤΩΝ

1. Τὸ ἀπολυτικίον τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου.

(Ἦχος δ'.)

Σήμερον τῆς εὐδοκίας Θεοῦ τὸ προίμιον καὶ τῆς τῶν ἀνθρώπων σωτηρίας ἢ προκήρυξις· ἐν Ναῶ τοῦ Θεοῦ τρανώς ἢ Παρθένος δείκνυται καὶ τὸν Χριστὸν τοῖς πᾶσι προκαταγγέλλεται. Αὐτῇ καὶ ἡμεῖς μεγαλοφώνως βοήσωμεν· Χαίρε τῆς οἰκονομίας τοῦ Κτίστου ἢ ἐκπλήρωσις.

2. Τὸ ἀπολυτικίον τοῦ Εὐαγγελισμοῦ.

(Ἦχος δ'.)

Σήμερον τῆς σωτηρίας ἡμῶν τὸ κεφάλαιον καὶ τοῦ ἀπ' αἰῶνος μυστηρίου ἢ φανέρωσις· ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ υἱὸς τῆς Παρθένου γίνεται καὶ Γαβριὴλ τὴν χάριν

εὐαγγελίζεται. Διὸ καὶ ἡμεῖς σὺν αὐτῷ
τῇ Θεοτόκῳ βοήσωμεν· Χαίρε, Κεχαριτω-
μένη, ὁ Κύριος μετὰ Σοῦ.

**3. Τὸ ἀπολυτίκιον τῆς Κοιμήσεως
τῆς Θεοτόκου.**

(Ἦχος α΄.)

Ἐν τῇ γεννήσει τὴν παρθενίαν ἐφύλα-
ξας, ἐν τῇ κοιμήσει τὸν κόσμον οὐ κατέ-
λιπες, Θεοτόκε· μετέστης πρὸς τὴν ζωὴν.
μήτηρ ὑπάρχουσα τῆς ζωῆς καί, ταῖς πρε-
σβείαις ταῖς σοῖς, λυτρουμένη ἐκ θανάτου
τάς ψυχὰς ἡμῶν.

4. Τὸ ἀπολυτίκιον τοῦ Ἀκαθίστου Ἕμνου.

(Ἦχος πλ. δ΄.)

Τὸ προσταχθὲν μυστικῶς λαβὼν ἐν
γνώσει, ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ Ἰωσήφ σπουδῇ
ἐπέστη ὁ Ἀσώματος, λέγων τῇ ἀπειρο-
γάμῳ· ὁ κλίνας τῇ καταβάσει τοὺς οὐρα-
νοὺς χωρεῖται ἀναλλοιώτως ὅλος ἐν σοί,
ὄν καὶ βλέπων ἐν μήτρᾳ σου, λαβόντα
δούλου μορφήν, ἐξίσταμαι κραυγάζων σοι·
«Χαῖρε Νύμφη ἀνύμφευτε».

Β. ΑΠΟΛΥΤΙΚΙΑ ΤΩΝ ΕΠΙΦΑΝΩΝ ΑΓΙΩΝ

1. Τὸ ἀπολυτικίον τοῦ ἁγίου Δημητρίου.

(Ἔχος γ΄.)

Μέγαν εὖρατο ἐν τοῖς κινδύνοις σὲ
ὑπέρμαχον ἢ οἰκουμένη, Ἄθλοφόρε, τὰ
ἔθνη τροπούμενον. Ὡς οὖν Λυαίου καθει-
λες τὴν δύναμιν, ἐν τῷ σταδίῳ θαρρύνας
τὸν Νέστορα, οὕτως, Ἄγιε, μεγαλομάρτυς
Δημήτριε, Χριστὸν τὸν Θεὸν ἰκέτευε δωρή-
σασθαι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.

2. Τὸ ἀπολυτικίον τοῦ ἁγίου Νικολάου.

(Ἔχος δ΄.)

Κανόνα πίστεως καὶ εἰκόνα πραότητος,
ἐγκρατείας διδάσκαλον ἀνέδειξέ σε τῇ
ποίμνῃ σου ἢ τῶν πραγμάτων ἀλήθεια·
διὰ τοῦτο ἐκτήσω τῇ ταπεινώσει τὰ
ὑψηλά, τῇ πτωχείᾳ τὰ πλούσια Πάτερ,
ιεράρχα Νικόλαε, πρέσβευε Χριστῷ τῷ
Θεῷ σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

3. Τὸ ἀπολυτίκιον τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος.

(Ἦχος α΄.)

Τῆς Συνόδου τῆς πρώτης ἀνεδείχθης
ὑπέρμαχος καὶ θαυματουργός, θεοφόρε
Σπυρίδων πατὴρ ἡμῶν· διὸ νεκρᾶ σὺ ἐν
τάφῳ προσφωνεῖς καὶ ὄφιν εἰς χρυσοῦν
μετέβαλες· καὶ ἐν τῷ μέλπειν τὰς ἀγίας
σου εὐχὰς ἀγγέλους ἔσχες συλλειτουργ-
γοῦντάς σοι, ἱερώτατε. Δόξα τῷ σέ δοξά-
σαντι· δόξα τῷ σέ στεφανώσαντι· δόξα τῷ
ἐνεργοῦντι διὰ σοῦ πᾶσιν ἰάματα

4. Τὸ ἀπολυτίκιον τοῦ Μεγ. Βασιλείου.

(Ἦχος α΄.)

Εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος
σου, ὡς δεξαμένην τὸν λόγον σου· δι' οὗ
θεοπρεπῶς ἐδογματίσας, τὴν φύσιν τῶν
ὄντων ἐτράνωσας, τὰ τῶν ἀνθρώπων ἤθη
κατεκόσμησας. Βασιλείον ἱεράτευμα,
Πάτερ ὅσιε, πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ
σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

5. Τὸ ἀπολυτίκιον τοῦ τιμίου Προδρόμου.

(Ἦχος β΄.)

Μνήμη δικαίου μετ' ἐγκωμίων· σοὶ δὲ

ἀρχέσει ἡ μαρτυρία τοῦ Κυρίου, Πρόδρομο·
ἀνεδείχθης γὰρ ὄντως καὶ Προφητῶν σεβασμιώτερος, ὅτι καὶ ἐν ρείθροις βαπτίσαι κατηξιώθης τὸν κηρυττόμενον. Ὅθεν τῆς ἀληθείας ὑπεραθλήσας, χαίρων εὐηγγελίσω καὶ τοῖς ἐν Ἄδῃ Θεὸν φανερωθέντα ἐν σαρκί, τὸν αἴροντα τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου καὶ παρέχοντα ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.

6. Τὸ ἀπολυτέκιον τῶν ἁγίων Ἀθανασίου καὶ Κυρίλλου.

(Ἦχος δ'.)

Ἔργοις λάμπαντες ὀρθοδοξίας, πᾶσαν σβέσαντες κακοδοξίαν, νικηταὶ τροπαιοφόροι γεγονάτε· τῇ εὐσεβείᾳ τὰ πάντα πλουτίσαντες, ἀξίως εὔρατε Χριστὸν τὸν Θεόν, δωρούμενον πᾶσι τὸ μέγα ἔλεος.

7. Τὸ ἀπολυτέκιον τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν.

(Ἦχος α'.)

Τοὺς τρεῖς μεγίστους φωστῆρας τῆς τρισηλίου Θεότητος, τοὺς τὴν οἰκουμένην ἀκτίσι δογμάτων θείων πυρσεύσαντας, τοὺς μελιρρύτους ποταμοὺς τῆς σοφίας, τοὺς

τὴν κτίσιν πᾶσαν θεογνωσίας νάμασι
καταρδεύσαντας, Βασίλειον τον Μέγαν
καὶ τὸν Θεολόγον Γρηγόριον σὺν τῷ
κλεινῷ Ἰωάννῃ, τῷ τὴν γλῶτταν χρυσορ-
ρήμονι, πάντες οἱ τῶν λόγων αὐτῶν ἐρα-
σταί, συνελθόντες, ὕμνοις τιμήσωμεν αὐ-
τοὶ γὰρ τῇ Τριάδι ὑπὲρ ἡμῶν αἰεὶ πρε-
σβεύουσι.

Σ Τὸ ἀπολυτικίον τοῦ ἁγίου Γεωργίου.

(Ἦχος δ΄.)

Ὡς τῶν αἰχμαλώτων ἐλευθερωτῆς καὶ
τῶν πτωχῶν ὑπερασπιστῆς, ἀσθενούντων
ἰατρός, βασιλέων ὑπέρμαχος, τροπαιο-
φόρε, μεγαλομάρτυς Γεώργιε πρέσβευε
Χριστῷ τῷ Θεῷ σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Β. Τὸ ἀπολυτικίον τῶν ἁγίων Κωνσταντίνου
καὶ Ἑλένης.

(Ἦχος πλ. δ΄.)

Τοῦ Σταυροῦ σου τὸν τύπον ἐν οὐρανῷ
θεασάμενος καί, ὡς ὁ Παῦλος, τὴν κλῆσιν
οὐκ ἐξ ἀνθρώπων δεξάμενος, ὁ ἐν βασιλεῦ-
σιν Ἀπόστολος Σου, Κύριε, βασιλεύουσαν
πόλιν τῇ χειρὶ Σου παρέθετο, ἣν περισώζε

διὰ παντός ἐν εἰρήνῃ, πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου, μόνε φιλόανθρωπε.

10. Τὸ ἀπολυτίκιον τῶν ἁγίων ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου.

(Ἔχος β'.)

Οἱ τῶν ἀποστόλων πρωτόθρονοι καὶ τῆς οἰκουμένης διδάσκαλοι, τῷ Δεσπότη τῶν ὄλων πρεσβεύσατε εἰρήνην τῇ οἰκουμένῃ δωρήσασθαι καὶ ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν τὸ μέγα ἔλεος.

11. Τὸ ἀπολυτίκιον τοῦ Προφήτου Ἡλίου.

(Ἔχος δ'.)

Ὁ ἔνσαρκος ἄγγελος, τῶν Προφητῶν ἡ κρηπίς, ὁ δεύτερος Πρόδρομος τῆς παρουσίας Χριστοῦ, Ἡλίας ὁ ἔνδοξος, ἀνωθεν καταπέμψας Ἐλισσαίῳ τὴν χάριν, νόσους ἀποδιώκει καὶ λεπρούς καθαρίζει· διὸ καὶ τοῖς τιμῶσιν αὐτὸν βρῦει ἰάματα.

II. ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΟΡΤΑΙ

ΚΑΙ ΥΜΝΟΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Ἑορταί. Ἑορτὴ λέγεται ἡ ἡμέρα ἡ καθιερωμένη πρὸς ἀνάπαυσιν ἀπὸ τῶν βιοτικῶν ἐργασιῶν καὶ πρὸς λατρείαν τοῦ Θεοῦ. Ἄπαντες οἱ λαοὶ ὄλων τῶν θρησκευμάτων ἔχουσι καθιέρωσιν τοιαύτας ἡμέρας, διὰ νὰ ἀναπαύωνται ἀπὸ τὰς καθημερινὰς τῶν ἐργασίας καὶ διὰ νὰ λατρεύωσι τὸν Θεόν.

Αἱ χριστιανικαὶ ἐορταί. Ἡ πρώτη καὶ σπουδαιότατη ἐορτὴ τῶν Χριστιανῶν εἶναι ἡ Κυριακὴ. Αὕτη εἶναι ἡ ἀρχαιοτάτη τῶν χριστιανικῶν ἐορτῶν καθιερωθεῖσα ἐορτάζεται ἀπὸ αὐτῶν τῶν χρόνων τῶν ἀποστόλων. Ἑορτάζεται δὲ εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου, ἡ ὁποία ἐγένετο τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος, καὶ ὀνομάζεται «Κυριακὴ», δηλ. ἡμέρα ἰδιαίτερος ἀφοσιωμένη εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν.

Πλὴν τῆς Κυριακῆς ἀπὸ τοῦ ἀρχαιοτάτου χριστιανικοῦ χρόνου ἐορτάζετο ἡ Τετάρτη, εἰς ἀνάμνησιν τῆς συλλήψεως τοῦ Σωτῆρος καὶ ἡ Παρασκευή, εἰς ἀνάμνησιν τῆς Σταυρώσεως Αὐτοῦ. Ἐνωρίτερα ἐπίσης κατὰ τοὺς πρώτους χριστιανικοὺς αἰῶνας

καθιερώθησαν αἱ ἑορταὶ τοῦ Πάσχα, τῆς Γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος, τῆς Βαπτίσεως Αὐτοῦ, καθὼς καὶ ἄλλαι ἡμέραι κατὰ τὰς ὁπρίας ἐμαρτύρησαν οἱ ἅγιοι μάρτυρες τῆς Ἐκκλησίας. Σὺν τῷ χρόνῳ δὲ ὠρίσθησαν καὶ ἑορταὶ πρὸς τιμὴν τῆς Θεοτόκου καὶ τῶν ἄλλων ἁγίων τῆς Ἐκκλησίας.

Διαίρεσις τῶν ἑορτῶν. Αἱ ἑορταὶ διαιροῦνται, ὡς πρὸς μὲν τὸ ἑορταζόμενον πρόσωπον, εἰς ἑορτὰς Δεσποτικὰς, εἰς Θεομητορικὰς καὶ εἰς ἑορτὰς πρὸς τιμὴν τῶν ἁγίων. Καὶ κατὰ μὲν τὰς δεσποτικὰς ἑορτὰς ἑορτάζονται διάφορα γεγονότα τοῦ βίου τοῦ Δεσπότη Χριστοῦ (Γέννησις τοῦ Χριστοῦ, Βάπτισις, Ὑπαπαντὴ κ. λ. π.) καὶ διὰ τοῦτο αἱ ἑορταὶ αὗται λέγονται δεσποτικαί· κατὰ δὲ τὰς Θεομητρικὰς ἑορτὰς ἑορτάζονται διάφορα γεγονότα τοῦ βίου τῆς Θεομήτορος (Γέννησις τῆς Θεοτόκου, Εἰσόδια, Κοίμησις κ. λ. π.) καὶ διὰ τοῦτο αἱ ἑορταὶ αὗται λέγονται Θεομητορικαί. Κατὰ δὲ τὰς ἑορτὰς τῶν ἁγίων τιμῶνται καὶ ἑορτάζονται οἱ διάφοροι ἅγιοι τῆς Ἐκκλησίας (μάρτυρες, δόξιοι, διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλησίας κ. λ. π.)

Ἐὰν δ' ἀποβλέψωμεν εἰς τὸν χρόνον κατὰ τὸν ὁποῖον ἑορτάζονται αἱ διάφοροι ἑορταὶ, διαιροῦμεν αὐτάς εἰς κινήτας καὶ εἰς ἀκινήτους. Καὶ κινηταὶ μὲν καλοῦνται αἱ ἑορταὶ ἐκεῖναι, αἱ ὁποῖαι δὲν ἑορτάζονται κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν καθ' ὅλα τὰ ἔτη, ἀλλὰ μεταβάλλουσι καθ' ἕκαστον ἔτος τὴν ἡμερομηνίαν τοῦ ἑορτασμοῦ αὐτῶν (Πάσχα, ἑορτὴ τῆς Ἀναλήψεως, Πεντηκοστή)· κανονίζει δὲ τὴν ἡμέραν τοῦ ἑορτα-

σμοῦ τῶν κινητῶν ἑορτῶν ἢ ἑορτῇ τοῦ Πάσχα, ἢ ὁποῖα εἶναι τρόπον τινά τὸ κέντρον, περίξ τοῦ ὁποίου στρέφονται αἱ λοιπαὶ κινηταὶ ἑορταί· οὕτως ἐκ τῆς ἡμερομηνίας, καθ' ἣν, ἑορτάζεται καθ' ἕκαστον ἔτος ἡ ἑορτῇ τοῦ Πάσχα, κανονίζεται καὶ ἡ ἡμέρα τοῦ ἑορτασμοῦ τῶν λοιπῶν κινητῶν ἑορτῶν (παραδείγματος χάριν: ἐὰν τὸ Πάσχα ἑορτάζηται τῇ 29ῃ Μαρτίου, ἡ ἑορτῇ τῆς Πεντηκοστῆς θὰ ἑορτασθῇ 50 ἡμέρας μετὰ τὴν 29 Μαρτίου, ἤτοι τῇ 17ῃ Μαΐου).

Ἀκίνητοι δὲ λέγονται αἱ ἑορταὶ ἐκεῖναι αἱ ὁποῖαι ἑορτάζονται πάντοτε τὴν ἰδίαν ἡμέραν τοῦ ἔτους, ὡς λ. χ. ἡ ἑορτῇ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ἀνεκαθεν ἑορτάζεται τῇ 23 Ἀπριλίου, τὴν ἰδίαν δὲ ἡμέραν θὰ ἑορτάζηται πάντοτε εἰς τὸ μέλλον.

Οἱ ὕμνοι τῆς Ἐκκλησίας. Πάντοτε μὲν, πρὸ πάντων ὁμῶς κατὰ τὰς ἑορτάς ὁμνοῦμεν τὸν Θεὸν καὶ τοὺς ἁγίους Αὐτοῦ διὰ διαφόρων ὕμνων. Οἱ ὕμνοι οὗτοι τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἱερὰ ἄσματα, τὰ ὁποῖα ἐποίησαν ἱεροὶ ἄνδρες τῆς Ἐκκλησίας, οἱ ὁποῖοι διὰ τοῦτο ὀνομάζονται καὶ ὕμνογράφοι. Οἱ σπουδαιότεροι ἐκ τῶν ὕμνογράφων τῆς Χριστιανικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἶναι ὁ Ἐφραίμ ὁ Σύρος, ὁ Ρωμανός, ὁ Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, ὁ Κοσμάς, ἡ Κασσιανὴ καὶ ἄλλοι.

Ὄνόματα τῶν ὕμνων τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ ὕμνοι τῆς Ἐκκλησίας ἀναλόγως πρὸς τὸ περιεχόμενον αὐτῶν καὶ ἀναλόγως πρὸς τὸν σκοπὸν, διὰ τὸν ὁποῖον φάλλονται ἔχουσι καὶ διάφορα ὀνόματα. Τοιοῦτε-

τρόπως: Ἀπολυτίκια καλοῦνται οἱ ὕμνοι ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ψάλλονται κατὰ τὸ τέλος τῆς ἑορτῆς, κατὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς ἑορτῆς, καὶ διὰ τοῦτο ἔλαβον καὶ τὸ ὄνομα Ἀπολυτίκια. Οἱ ὕμνοι οὗτοι ἐξυμνοῦσι τὸ ἑορταζόμενον πρόσωπον ἢ γεγονός.

Α΄ ΑΠΟΛΥΤΙΚΙΑ ΤΩΝ ΘΕΟΜΗΤΟΡΙΚΩΝ ΕΟΡΤΩΝ

Ι. Ἀπολυτίκιον τῶν Εἰσοδίων.

α') *Εὐδοκία* = ἡ καλὴ ἀπόφασις, ἡ εὐσπλαχνία. — *Προοίμιον* — ἡ ἀρχή. — Ἡ *προκήρυξις* = ἡ προαναγγελία. — *Τρανῶς* = σαφῶς, καθαρὰ. *Προκαταγγέλλομαι* = προαναγγέλλω - *Χαῖρε τῆς οἰκονομίας κ. λ. π.* = Χαῖρε, διότι διὰ σοῦ ἐπραγματοποιήθη ἡ οἰκονομία τοῦ Κτίστου. — *Σήμερον* = κατὰ τὴν σημερινὴν ἑορτὴν, τὸ κοινῶς λεγόμενον: σὰν καὶ σήμερα.

β') *Εὐδοκία* = ἡ καλὴ ἀπόφασις τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν σῶσιν τῶν κόσμων διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Τὸ ἴδιον ἐκφράζει καὶ ἡ λέξις: οἰκονομία. Τὸ προοίμιον = διότι ἀπὸ τῆς σημερινῆς ἑορτῆς ἀρχίζει τὴν πραγματοποίησιν τῆς ἀπόφασις τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ κόσμου. *Προκαταγγέλλεται τὸν Χριστόν...* — ἀναγγέλλει εἰς πάντας ὅτι προωρίζεται τὴν γείνη μητρί τοῦ Χριστοῦ.

γ) Κατὰ τὴν παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας μας, οἱ γονεῖς τῆς Θεοτόκου (ὁ Ἰωακείμ καὶ ἡ Ἄννα) ἀφιέρωσαν αὐτὴν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, ὅπου ἐμείνεν μέχρι τοῦ 15ου ἔτους τῆς ἡλικίας τῆς· ἐπειδὴ δὲ ἐν τῷ μεταξύ οἱ γονεῖς τῆς Θεοτόκου εἶχον ἀποθάνῃ, οἱ ἱερεῖς ἀπεφάσισαν καὶ ἐμνήστευσαν αὐτὴν μετὰ τὸν δίκαιον Ἰωσήφ. Τοῦτο τὸ γεγονός, τῆς ἀφιερώσεως τῆς Θεοτόκου εἰς τὸν Θεόν, ἐορτάζομεν τὴν 21 Νοεμβρίου κατὰ τὴν ἐορτὴν τῶν *Εἰσοδείων*.

2. Ἀπολυτίκιον τοῦ Εὐαγγελισμοῦ.

α') Σήμερον κλπ.—ἐνοεῖται: εἶναι.—κεφάλαιον —τὸ σπουδαιότερον μέρος.— Τὸ ἀπ' αἰῶνος μυστ.— τὸ αἰώνιον μυστήριον. Εὐαγγελίζομαι=ἀναγγέλω εὐχαρίστους ἀγγελίας.—Χάρις=ἡ εὐλογία.—Κεχαριτωμένη=ἐκείνη, ἡ ὅποια ἔχει λάβῃ τὴν χάριν καὶ τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ.

β') Τὸ κεφάλαιον τῆς σωτηρίας ἡμῶν=Διότι σὰν καὶ σήμερα ἐγένετο ἄνθρωπος ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ διὰ νὰ μᾶς σώσῃ ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν.— Τὸ ἀπ' αἰῶνος μυστήριον=Εἶναι ἡ ἀπόφασις τοῦ Θεοῦ νὰ γείνη ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος, διὰ νὰ σώσῃ τὸν κόσμον ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν.— Χάρις=εἶνε ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ, διὰ τῆς ὅποιας ἡ παρθένος Θεοτόκος ἠξιώθη νὰ γεννήσῃ τὸν Σωτῆρα τοῦ κόσμου.— Χαῖρε κεχαριτωμένη=Ἐπαναλαμβάνομεν καὶ ἡμεῖς τὸν χαιρετισμὸν τὸν ὅποιον, ὅπως γνωρίζομεν ἀπὸ τὴν Ἰερὰν Ἱστορίαν, ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ἀπηύθυνεν πρὸς τὴν Θεοτόκον.

γ) Πῶς συνέδη ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου τὸ γνωρίζομεν ἀπὸ τὴν Ἱερὰν Ἱστορίαν. Δι' ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας ἡ ἑορτὴ αὐτὴ ἔχει καὶ ἰδιαιτέραν σημασίαν, διότι κατὰ ταύτην (25 Μαρτίου 1821) ὑψώθη ἡ σημαία τῆς Ἐλευθερίας καὶ διὰ τοῦτο εἶναι ἡ Ἐθνικὴ μας ἑορτὴ.

3. Ἀπολυτ. τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου.

α' Ἐν τῇ γεννήσει—κατὰ τὴν γέννησιν, ὅτε ἐγέννησας τὸν Χριστόν.—Ἐφύλαξας—διεφύλαξας.—Κοίμησις—ὁ θάνατος.—Οὐ κατέλιπες—δὲν ἐγκατέλειψας.—Ἐπάρχουσα μήτηρ—σύ, ἡ ὁποία εἶσαι μήτηρ.—Ταῖς σαῖς πρεσβείαις = διὰ τῶν παρακλήσεών σου. Λυτρουμένη—σφζουσα.

β') Οὐ κατέλιπες... = ἡ Θεοτόκος, ἂν καὶ μετέστη εἰς οὐρανοὺς δὲν ἐγκατέλιπεν τὸν κόσμον, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖθεν προστατεύει αὐτὸν διὰ τῶν ἱκεσιῶν τῆς πρὸς τὸν Θεόν.—Πρὸς τὴν ζωὴν—τὴν αἰώνιον ζωὴν.—Μήτηρ ἐπάρχουσα τῆς ζωῆς = Ἡ Θεοτόκος λέγεται μήτηρ τῆς ζωῆς διότι ἐγέννησε τὸν Χριστόν, ὅστις ὡς Θεός, εἶναι ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς — Ἐκ θανάτου—ἐνοεῖ τὸν αἰώνιον θάνατον.

γ) Κατὰ τὴν παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας μας, ἡ Θεοτόκος, προαισθανθεῖσα τὸν θάνατόν της, προσηυχῆθη καὶ εὐχαριστήσασα τὸν Θεόν, ἠτοιμάζε τὰ τοῦ ἔνταφιασμοῦ της. Ὅτε δ' ἐπλησίαζε νὰ ἀποθάνῃ, κατὰ θείαν παραχώρησιν, συνεκεντρώθησαν πέριξ τῆς Θεοτόκου οἱ ἀπόστολοι τοῦ Κυρίου, τοὺς ὁποίους ἀφοῦ

ηλόγησε, παρέδωκε τὸ πνεῦμα εἰς τὸν Θεόν. Οἱ ἀπόστολοι εὐλαβῶς ἔθαψαν τὸ ἅγιον σῶμα τῆς Θεοτόκου ἐν Γεθσημανῇ. Τοῦτο τὸ γεγονός ἑορτάζομεν κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου τῇ 15 Ἀυγούστου. Πρὸς τιμὴν δὲ τῆς Θεοτόκου ὤρισθη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας νὰ νηστεύωμεν πρὸ τῆς ἑορτῆς 15 ἡμέρας, τὴν ὁποῖαν νηστεῖαν ὁ λαὸς ὀνομάζει δεκαπεντούγουστον.

4. Ἀπολ. τοῦ ἀκαθίστου ὕμνου.

α' (Τὸ προσταχθὲν — τὸ πρόσταγμα, ἡ διαταγή)
 — Μυστικῶς = χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσῃ κανεὶς. — Λαβῶν = ἀφοῦ ἔλαβε παρὰ τοῦ Θεοῦ. — Σπουδῇ = βιαστικά. — Ἀπειρόγαμος = ἐκεῖνος ὅστις δὲν ἤλθεν εἰς γάμον. — Ὁ κλίνας = ὁ χαμηλώσας. — Τῇ καταβάσει = κατὰ τὴν κατάβασίν του. — Χωρεῖτε = χωρεῖ, περιέχεται. — Ἀναλλοιώτως = χωρὶς νὰ μεταβληθῇ. — Ἐξίσταμαι = ὑπερβολικὰ θαυμάζω. — Ἀνύμφευτος = ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος δὲν ἤλθεν εἰς γάμον.

β' (Τὸ προσταχθὲν μυστικῶς. = εἶναι ἡ διαταγή τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν Γαβριήλ, ἵνα μεταβῇ πρὸς τὴν Θεοτόκον καὶ τῆς ἀναγγεῖλη ὅτι διὰ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ θὰ γεννήσῃ τὸν Σωτῆρα τοῦ Κόσμου. — Τοῦ Ἰωσήφ = εἶναι ὁ εὐσεβὴς γέρον ὁ μνηστήρ καὶ προστατῆς τῆς Θεοτόκου. — Ἀσώματος = ὁ ἄγγελος Γαβριήλ. — Μορφὴν δούλου = μορφὴν ἀνθρώπου ἔλαβεν ὁ Χριστὸς ἐγένεεν δηλαδὴ ἄνθρωπος γεννηθεὶς ἐκ τῆς Παρθένου.

γ') Κατὰ τὸν ὄρθρον τοῦ Σαββάτου τῆς Ε' ἑβδομάδος τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς φάλλεται ὁ Ἀκαθίστος Ὑμνος, τὸν ὁποῖον κοινῶς λέγομεν χαιρετισμοὺς τῆς Θεοτόκου. Ὁρίσθη δὲ νὰ ἑορτάζηται ἡ ἑορτὴ αὕτη τοῦ ἀκαθίστου ὕμνου πρὸς τὴν τιμὴν τῆς Θεοτόκου, ἡ ὁποία ἔσωσε τὴν Κωνσταντινούπολιν ἀπὸ τὴν πολιορκίαν τῶν Ἀβάρων (τὸ ἔτος 625). Ὁ λαὸς τῆς Κωνσταντινουπόλεως εὐγνωμονῶν τὴν Θεοτόκον διὰ τὴν σωτηρίαν, συνηθροίσθη εἰς τὸν Ναὸν τῶν Βλαχερνῶν καὶ ἐκεῖ καθ' ὄλην τὴν νύκτα ἠύχαριστε τὴν Θεοτόκον, ἱστάμενος· διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἑορτὴ αὕτη ὠνομάσθη ἑορτὴ τοῦ «Ἀκαθίστου ὕμνου».

Β. ΕΠΙΦΑΝΩΝ ΑΓΙΩΝ

Ι. Ἀπολυτίκιον τοῦ ἁγίου Δημητρίου.

α') Εὐρατο = εὔρε. — Μέγαν εὐρατο = ἡ φυσ. σειρά τῶν λέξεων εἶναι: ἡ οἰκουμένη ἐν τοῖς κινδύνοις εὐρατο σέ, Ἄθλοφόρε, μέγαν ὑπέρμαχον τροπούμενον τὰ ἔθνη. — Ὑπέρμαχος = ὑπερασπιστής — ἄθλοφόρος = ἐκεῖνος, ὅστις ἐνδοξα κατωρθώματα ἔκαμε. — Τροπούμενον = νικῶντα, ὃ ὁποῖος νικᾷς. — Καθεῖλες = κατέρριψες. — Θαρρύνας = ἐνθαρρύνας.

β') Τὰ ἔθνη = οἱ εἰδωλολάτραι. — Λυαῖος = εἰδωλολάτρης παλαιστής, πολὺ καυχώμενος διὰ τὴν δύναμίν του. — Νέστωρ = νεαρός χριστιανός, μαθητὴς τοῦ ἁγ. Δημητρίου. — Τὸ μέγα ἔλεος = ἡ μεγάλη εὐσπλαγχνία τοῦ Θεοῦ, ἡ συγχώρησις τῶν ἁμαρτιῶν μας.

γ') Ὅτε ὁ αὐτοκράτωρ Διοκλητιανός ἐπεσκέφθη τὴν Θεσσαλονίκην, ὁ ἅγιος Δημήτριος ἐκήρυττεν ἐν αὐτῇ τὸν Χριστὸν μετὰ θάρους καὶ πίστεως. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἅγιος Δημήτριος δὲν ὑπήκουσε εἰς τὴν διαταγὴν τοῦ Διοκλητιανοῦ νὰ παύσῃ ἀπὸ τοῦ νὰ κυρύττῃ τὸν Χριστὸν, συλλαμβάνεται καὶ ρίπτεται εἰς τὰς φυλακάς. Μετ' ὀλίγον ἐτελοῦντο εἰς τὸ στάδιον

τῆς Θεσσαλονίκης ἀγῶνες ἦτο παρὼν ὁ αὐτοκράτωρ καὶ εἰς δυνατὸς παλαιστῆς, ὁ Λυαῖος ἐνέπαιζε, τοὺς χριστιανούς λέγων πρὸς αὐτοὺς νὰ παλαίσωσι μαζί του ἐὰν εἶχον πεποίθησιν εἰς τὸν Θεὸν των. Εἰς νεαρὸς χριστιανός, ὁ Νέστωρ, μόλις ἤκουσε τοὺς χλευασμοὺς τοῦ Λυαίου ἀπεράσισε αὐτός, ἂν καὶ ἦτο μικρὸς ἀκόμη, μὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ τῶν χριστιανῶν, νὰ παλαίσῃ μὲ τὸν γίγαντα Λυαῖον. Τρέχει εἰς τὰς φυλακάς, ὅπου ἦτο ὁ ἅγιος Δημήτριος, ζητεῖ τὴν εὐλογίαν του καὶ, γεμᾶτος ἀπὸ πίστιν καὶ θάρρος, εἰσέρχεται εἰς τὸ στάδιον, παλαίει καὶ νικᾷ τὸν Λυαῖον. Ὁ Διοκλητιανὸς ὀργισθεὶς διατάσσει καὶ φονεύονται καὶ ὁ Νέστωρ καὶ ὁ ἅγιος Δημήτριος.

Τὴν μνήμην τοῦ ἁγίου Δημητρίου ὁ ὁποῖος εἶνε πολιοῦχος τῆς Θεσσαλονίκης, ἐορτάζομεν τὴν 26ην Ὀκτωβρίου.

2. Ἀπολυτίκιον τοῦ ἁγίου Νικολάου.

α') Κανὼν—τὸ μέτρον κανόνα πίστεως—μέτρον τῆς πίστεως πόσην πίστιν πρέπει νὰ ἔχωμεν.—Εἰκόνα—ἐνταῦθα—τὸ παράδειγμα.—Ἐκτίσω—ἀπέκτησας.—Τῇ ταπεινώσει—διὰ τῆς ταπεινοφροσύνης.—Πρέσβευε—παρακάλει.—Ἡ φυσικὴ σειρὰ τῶν λέξεων εἶνε: Ἡ ἀλήθεια τῶν πραγμάτων ἀνέδειξε Σὲ τῇ ποιίμνῃ Σου κανόνα πίστεως καὶ εἰκόνα πραότητος.

β') Κανὼν πίστεως λέγεται ὁ ἅγιος Νικόλαος, διότι εἶχε τόσην μεγάλην πίστιν, ὥστε ἡμεῖς ὀφειλομεν νὰ τὸν μιμούμεθα.—Τῇ ποιίμνῃ σου—εἰς τὸ ποι.

μνιον σου, εις τούς χριστιανούς τῆς ἐπισκοπῆς σου. —
Ἡ τῶν πραγμάτων ἀλήθεια = ἡ ἀλήθεια, ἡ ὁποία
λάμπει ἀπὸ αὐτὰ τὰ πράγματα. δηλ. διὰ τῶν ἔργων
τοῦ ὁ ἅγιος Νικόλαος ἀνεδείχθη κανὼν πίστεως κλπ.

γ' Ὁ ἅγιος Νικόλαος ἤκμασε κατὰ τοὺς χρόνους
τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου· εὐσεβὴς καὶ ἐνάρετος ἀπὸ
μικρὸς, ἔγεινε κατόπιν Ἐπίσκοπος εἰς τὰ Μύρα τῆς
Λυκίας καὶ ἔλαβε μέρος εἰς τὴν Α' Οἰκουμενικὴν
Σύνοδον. Ἡ πίστις του καὶ ἡ φιλανθρωπία του ἔμειναν
παροιμιώδεις. Ἦτο ἀγαθὸς καὶ ταπεινός, εὐηργέτει
τούς πτωχοὺς καὶ τοὺς δυστυχεῖς πανταχοῦ καὶ μὲ
χρήματα καὶ μὲ τὰ θαύματα τὰ ὁποῖα, μὲ τὴν δύνα-
μιν τοῦ Θεοῦ, ἔκαμνε.

Ἐορτάζομεν τὴν μνήμην του τὴν 6ην Δεκεμβρίου.

3. Ἀπολυτίκιον τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος.

α') Ὑπέρμαχος = ὑπερασπιστής. — Θεοφόρος
= ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἔχει τὴν χάριν καὶ εὐλογίαν τοῦ
Θεοῦ. — Ἐν τῷ μέλπειν = ὄτε ἐφαλλες. — Ἔσχες συλ-
λειτουροῦντας = ἐλειτούργουν μαζί σου. — Ἰάματα
= θεραπείας. — Ἐνεργοῦντι ἰαμ. = ὁ ὁποῖος θεραπεύει
πάντας.

β') Νεκρῶ προσφωνεῖς = ὁ ἅγιος Νικόλαος, κατὰ
τὴν παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας, ἠρώτησε ἐκ τά-
φου μίαν νεκρὰν κόρην καὶ ἔμαθε ποῦ εὕρισκετο ἡ
περιουσία τῆς μητρὸς της — Ὅφιν εἰς χρυσοῦν. =
Μίαν φορὰν μὴ ἔχων χρήματα διὰ νὰ ἐλεήσῃ
ἓνα πτωχόν, τὸν ὁποῖον συνήντησεν εἰς τοὺς ἀγρούς,

μετέβαλε εἰς χρυσοῖν διὰ θαύματος ἓνα ἔθριν, ὅστις διήρχετο ἀπ' ἐκεῖ πλησίον. — Ἀγγέλους ἔσχεσ κλπ. =
"Ὅταν προσηύχετο καὶ ἐλειτούργει ὁ ἅγιος καὶ οἱ ἄγγελοι ἀοράτως ὕμνοιον μαζί του τόν Θεόν.

γ') Εὐσεβῆς καὶ ταπεινὸς ἀπὸ μικρὸς ὁ ἅγιος Σπυρίδων, ἔγεινεν ἔπειτα ἐπίσκοπος εἰς τὴν Τριμουθούνητα τῆς Κύπρου. Διεκρίθη διὰ τὴν πίστιν του κατὰ τὴν Α' Οἰκουμενικὴν Σύνοδον (325 μ. Χ.) καὶ διῆλθεν ὅλον τὸν βίον του εὐεργετῶν καὶ διδάσκων. διὰ τοῦτο ἔλαβεν ἀπὸ τὸν Θεόν τὴν χάριν νὰ κάμνη θαύματα. Τὸ ἱερὸν λείψανον Του εὐρίσκεται σήμερον ἐν Κερκύρα καὶ τιμᾶται ἀπὸ ὅλους τοὺς εὐσεβεῖς χριστιανοὺς.

Ἐορτάζομεν τὴν μνήμην του τὴν 12ην Δεκεμβρίου.

4. Ἀπολυτέκιον τοῦ ἁγίου Βασιλείου.

α') Ἐξῆλθεν = διεδόθη. — ὁ φθόγγος σου = ἡ διδασκαλία σου. — ὡς δεξομένην = διότι ἐδέχθη· ἐννοεῖται ἡ γῆ, ὁ κόσμος. — Θεοπρεπῶς — ὅπως ἀρμόζει εἰς τὸν Θεόν. — Ἐδογματίσας = ἐδίδαξες τὰς διδασκαλίας τῆς πίστεως. — Τὴν φύσιν τῶν ὄντων = πῶς ἔχουν γείνη τὰ διάφορα ἀντικείμενα τῆς φύσεως. — Ἐτράνωσας = σαφῶς ἐδίδαξες, ἐφάνέρωσες. — Κατεκόσμησας = κατεστόλισες.

β') Θεοπρεπῶς ἐδογματίσας· ὁ Μ Βασιλείος ἐδίδαξεν ἡμᾶς ὀρθῶς τί πρέπει νὰ πιστεύσωμεν περὶ τοῦ Θεοῦ. — Τὴν φύσιν τῶν ὄντων = ὁ Μ. Βασιλείος εἶχε καὶ γνώσεις φυσικῆς, ἀστρονομίας, ἰατρικῆς καὶ τῆς

ἐδίδαξεν εἰς τὸν κόσμον.— Ἐκόσμησας τὰ ἥθη—μὲ τὸν ἅγιον βίον του καὶ τὰς ἠθικάς του διδασκαλίας· ὁ Ἅγιος Βασίλειος ἐστόλισε τὰ ἥθη τῶν ἀνθρώπων καὶ μᾶς ἔδειξε πῶς πρέπει νὰ ζῶμεν, ὡς καλοὶ χριστιανοί.

γ) Ὁ Ἅγιος Βασίλειος εἶνε εἰς ἀπὸ τοὺς μεγαλειτέρους ἱεράρχας τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἡ σοφία του, ἡ παιδεία του, ἡ πίστις του καὶ ἡ ἀρετὴ του εἶνε ὀνομασταί. Κατήγετο ἀπὸ γονεῖς πλουσίους καὶ εὐσεβεῖς καὶ ἔδαπάνησε ὅλην τὴν μεγάλην περιουσίαν του ἰδρύων πτωχοκομεῖα, νοσοκομεῖα, καὶ ἄλλα φιλανθρωπικὰ καταστήματα. Ἐγένετο ἐπίσκοπος τῆς Καισαρίας, ἡ ὁποία εἶνε πόλις τῆς Καππαδοκίας, καὶ ἀπέθανε τῷ 379. Ὀνομάσθη ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας Μέγας, ἔνεκα τῆς μεγάλης του σοφίας καὶ ἀρετῆς.

Ἐορτάζομεν τὴν μνήμην του τὴν 1ην Ἰανουαρίου.

Β. Ἀπολυτέκιον τοῦ Τιμίου Προδρόμου.

α') Μνήμη = ἡ ἀνάμνησις, ἡ ἐνθύμησις. — Δίκαιος = ὁ εὐσεβής, ὁ ἐνάρετος· μνήμη δικαίου κλπ. = ὁ ἐνάρετος μνημονεύεται μὲ ἐγκώμια, ὁ ἐνάρετος ἐπαινεῖται. — Ἡ μαρτυρία = ἡ βεβαίωσις. — Σεβασμιώτερος = ἄξιος περισσοτέρου σεβασμοῦ. — ὄτι = διότι. — ὀρεῖθρον = τὰ ῥέοντα νερὰ τοῦ ποταμοῦ. — Τὸν κηρυττόμενον = ἔκτεινον τὸν ὁποῖον ἐκήρυττες, τὸν Χριστόν. — Ὑπεραθλήσας τῆς ἀληθείας = θυσιάσας τὴν ζωὴν σου διὰ τὴν ἀλήθειαν. — εὐηγγελίσω = ἐκήρυξας. — Τὸν αἰρόντα κλπ. = ὁ ὁποῖος ἐσήκωσε, ἀρῆρσσε ἀπὸ τὸν κόσμον τὴν ἁμαρτίαν.

β') Ἡ μαρτυρία τοῦ Κυρίου. Ὁ Πρόδρομος δὲν ἔχει ἀνάγκην ἀπὸ τὰ ἰδικά μας ἐγκώμια, διότι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς τὸν ἐγκωμιάσει, ὀνομάσας αὐτὸν μείζονα ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. — Ρεῖθροις ρεῖθρα ἐννοεῖ τὰ ὕδατα τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ὁ Πρόδρομος ἐβάπτισε τὸν Σωτῆρα. — Ὑπεραθλήσας κλπ. = ὁ Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος ἐθυσίασε τὴν ζωὴν του διὰ τὴν ἀλήθειαν, διότι, ὡς γνωρίζομεν ἀπὸ τὴν ἱερὰν ἱστορίαν, ἐφονεύθη ἀπὸ τὸν Ἡρώδη, ἐπειδὴ τὸν ἠλεγχε διὰ τὰς παρανομίας του. — Τοῖς ἐν Ἄδῃ = εἰς τὰς ψυχὰς τῶν νεκρῶν. ἐν σαρκί. = μὲ σῶμα ἀνθρώπινον.

γ') Τὰ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου εἶνε γνωστὰ εἰς ἡμᾶς ἀπὸ τὴν Ἱερὰν Ἱστορίαν. Ἐπειδὴ ἐβάπτισε τὸν Κύριον ὀνομάζεται καὶ Βαπτιστὴς καὶ ἐορτάζεται τὴν ἐπομένην ἡμέραν τῆς ἐορτῆς τῶν Θεοφανείων, δηλαδὴ τὴν 7ην Ἰανουαρίου.

6. Ἀπολυτέκιον τῶν ἁγίων Ἀθανασίου καὶ Κυρέλλου.

α') Ἔργοις = Μὲ ἔργα, μὲ κατορθώματα ὑπὲρ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. — Κακοδοξία = ἡ κακὴ, ἡ πεπλανημένη πίστις. — Τροπαιοφόρος = νικητὴς δοξασμένος. — Πλουτίζω = κάμνω τινὰ πλούσιον. — Δωροῦμενον = ὁ ὁποῖος χαρίζει.

β') Δάμψαντες κλπ. = οἱ δύο Ἱεράρχαι διέπρεψαν καὶ ἐλαμψαν διὰ τοὺς ἀγῶνάς των κατὰ τῶν αἰρετικῶν καὶ ὑπὲρ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. — Σβέσαντες

κλπ.—διὰ τῆς διδασκαλίας των καὶ τῶν ἀγῶνων των ἐξηφάνισαν πᾶσαν αἵρεσιν (κακοδοξίαν).—Νικηταί==διότι ἐνίκησιν τὰς πλάνας καὶ τὰς αἱρέσεις.—εὗρατε Χριστὸν==εἴσθε πλησίον τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.

γ') Ὁ Μέγας Ἀθανάσιος ἦτο Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας, φημισθεὶς διὰ τὴν σοφίαν, τὴν ἀρετὴν καὶ τοὺς ἀγῶνάς του κατὰ τοῦ αἱρετικοῦ Ἀρείου, ὃ ὁποῖος ἤθελε νὰ μεταβάλῃ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν μας. Ἐπειδὴ ἠγωνίζετο κατὰ τῶν αἱρετικῶν, πολλὰς φορὰς ἐξωρίσθη ὑπὸ τούτων, ἀλλὰ πάντοτε θριαμβευτικῶς ἐπανήρχετο εἰς τὸν θρόνον του. Ἐλαβε μέγα μέρος εἰς τὴν Α' Οἰκουμενικὴν Σύνοδον. Ἀνεπαύθη ἐν Κυρίῳ κατὰ τὸ 373 μ. Χ.

Ὁ Κύριλλος, Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας ἦτο καὶ αὐτός, ἐπίσημος διὰ τὴν σοφίαν του καὶ τοὺς ἀγῶνάς του ὑπὲρ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. Ἐλαβε ἐνεργὸν μέρος εἰς τὴν Γ' Οἰκουμενικὴν Σύνοδον καὶ ἀνεπαύθη κατὰ τὸ 444 μ. Χ.

Ἐπειδὴ ὁ βίος καὶ οἱ ἀγῶνες τοῦ Ἀθανασίου καὶ Κυρίλλου ὁμοιάζουν, διὰ τοῦτο ἡ Ἐκκλησία ὥρισε ἀπὸ κοινοῦ νὰ ἐορτάζωνται τὴν 18ην Ἰανουαρίου.

2. Ἀπολυτίκιον τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν

α') Πυρσεύσαντας = φωτίσαντας.—Μελίρρυτος = ὃ ῥέων μέλι, ὃ εὐγλωττος.—Καταρδεύω=ποτίζω ἀφθόνως.—Κλεινός=ἐνδοξός.—Χρυσορρήμων=ὃ

λέγων χρυσοῦς λόγους, ὁ εὐγλωττος.— Ὑμνοῖς—μέ
δμνοῦς.— Νᾶμα—ὕγρὸν διαυγές καὶ καθαρὸν.

β') Τρισήλιος Θεότης—ὁ Θεὸς λέγεται τρισήλιος,
διότι εἶναι Ἁγία Τριάς, Πατὴρ, Υἱὸς καὶ Ἅγιον
Πνεῦμα.— Δόγματα θεῖα—εἶναι αἱ διδασκαλίαι τῆς
χριστιανικῆς θρησκείας.— Ποταμοὶ σοφίας—Λέγον-
ται οὕτως οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι, διότι ἀφθόνως ἐκ τοῦ στό-
ματος αὐτῶν ἐξήρχοντο σοφαὶ διδασκαλίαι.— Νάμασι
θεογνωσίας—εἶναι αἱ διδασκαλίαι περὶ Θεοῦ, τὰς
ὁποίας ἐδίδαξαν οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι.— Οἱ ἐρασταὶ κλπ.
—οἱ τιμῶντες τὰς διδασκαλίαις των.

γ') Βασίλειος—δρα τὸ ἀπολυτ. τοῦ ἁγίου σελ. 27

Γρηγόριος. Εἶχε γονεῖς εὐσεβεστάτους καὶ ἐξε-
παιδεύθη μὲ ἐπιμέλειαν, σπουδάσας καὶ ἐν Ἀθήναις.
Διεκρίνετο διὰ τὴν σοφίαν καὶ εὐγλωττίαν του· ἔ-
γραφε πολλὰ καὶ σπουδαῖα θεολογικὰ συγγράμματα.
Ἐγένετο Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως καὶ προή-
δρευσε τῆς Β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, καταπολεμήσας
τοὺς αἰρετικούς. Κατόπιν, παραιτηθεὶς τοῦ θρόνου του,
ἠσύχαζεν εἰς τὴν πατρίδα του Ἀριανζόν, ὅπου καὶ
ἀπέθανε κατὰ τὸ 390 μ. Χ.

Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος. Κατήγετο ἀπὸ τὴν
Ἀντιόχειαν καὶ ἐξεπαιδεύθη καλῶς· ἐχειροτονήθη
κατ' ἀρχὰς ἱερεὺς ἐν Ἀντιοχείᾳ καὶ ἔπειτα ἐγένετο
Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως. Εἶναι ὁ μεγαλείτε-
ρος ῥήτωρ τῆς Ἐκκλησίας μας φημισμένη δὲ εἶναι
καὶ ἡ ἐλεημοσύνη του καὶ τὸ θάρρος, μὲ τὸ ὅποιον
ἤλεγχε τὰς κακίας. Ἐπειδὴ ἤλεγξε τὴν αὐτοκράτει-

ραν Εύδοξίαν, εξωρίσθη δύο φορές, κατά δὲ τὴν δευ-
ραν ἐξορίαν του ἀπέθανε κατὰ τὸ ἔτος 409 μ. Χ.

Καὶ ὁ Βασίλειος καὶ ὁ Γρηγόριος καὶ ὁ Χρυσόστομος
ὁμοιάζουν κατὰ τὸν βίον, τὴν παιδείαν καὶ τὴν ἀρετὴν·
διὰ τοῦτο ἡ Ἐκκλησία ἐορτάζει αὐτοὺς κατὰ τὴν ἴδιαν
ἡμέραν, δηλ. τὴν 30 Ἰανουαρίου. — Ἐπειδὴ δὲ ὑπῆρ-
ξαν σοφώτατοι καὶ ἠγάπων πολὺ τὰ γράμματα, διὰ
τοῦτο καὶ τὰ σχολεῖα τῆς πατρίδος μας ἐπισήμως ἐορ-
τάζουν τὴν ἐορτὴν των καὶ θεωροῦν αὐτοὺς προστάτας.

8. Ἀπολυτέκιον τοῦ ἁγίου Γεωργίου.

α.) Ὑπέρομαχος=προστάτης, υπερασπιστής.—
Τροπαιοφόρος=νικητὴς δοξασμένος.— Μεγαλομάρ-
τυς.— ἄντι: μεγάλε μάρτυς.— Ὡς...ἐλευθερωτὴς κλπ.
—ἐπειδὴ εἶσαι ἐλευθερωτὴς κλπ.

γ') Ὁ Ἅγιος Γεώργιος κατήγετο ἀπὸ τὴν Καπ-
παδοκίαν καὶ κατεῖχε στρατιωτικὸν ἀξίωμα, διέπρεπε
δὲ διὰ τὴν ἀνδρείαν καὶ ἀρετὴν του. Ὄταν ὁ εἰδωλο-
λάτρης αὐτοκράτωρ Διοκλητιανὸς κατεδίωξε τοὺς χρι-
στιανούς, ὁ ἅγιος Γεώργιος μὲ θάρρος καὶ πίστιν ὡμο-
λόγησεν ὅτι εἶναι χριστιανὸς καὶ διὰ τοῦτο, ἔπειτα
ἀπὸ πολλὰς βασάνους ὑπέστη μαρτυρικὸν θάνατον
τῷ 290 μ. Χ).

Ἡ Ἐκκλησία ἐορτάζει τὴν μνήμην του τὴν 23
Ἀπριλίου, ἡ δὲ πολεμικὴ σημαία τῆς πατρίδος μας
ἔχει τὴν εἰκόνα του ἐξωγραφισμένην ἐν τῷ μέσῳ τοῦ
λευκοῦ τῆς Σταυροῦ.

Φ. Ἀπολυτίκιον τῶν ἁγίων Ἐκωνσταντίνου
καὶ Ἑλένης.

α) Τύπος=τό σημεῖον. — Θεασάμενος = ἀφοῦ εἶδε. — Κλήσις = πρόσκλησις. — Ὁ ἐν βασιλεῦσιν — ὁ μεταξὺ τῶν βασιλέων, ὁ βασιλεύς. — Παρέθετο = ἔθεσεν ὑπὸ τὴν προστασίαν σου. — Περίσφζε = σῶζε. — Περίσφζε ἐν εἰρήνῃ = διαφύλαττε ἐν εἰρήνῃ.

β) Κλήσις — ἡ πρόσκλησις εἰς τὸ νὰ πιστεύσῃ καὶ γείνη χριστιανός. — Θεασάμενος = γνωρίζομεν ἀπὸ τὴν ἱστορίαν ὅτι ὁ Μ. Κωνσταντῖνος ἐπίστευσεν εἰς Χριστὸν ἀφοῦ εἶδε ἐν τῷ οὐρανῷ ἓνα φωτεινὸν Σταυρὸν μετὰ τὰς λέξεις «ἐν τούτῳ νίκη». — Ὡς ὁ Παῦλος = διότι καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἔγεινε χριστιανός ὄχι διότι ἀνθρώπος τις τὸν ἐδίδαξεν, ἀλλὰ διότι διὰ θαύματος αὐτοῦ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς τὸν προσεκάλεσε νὰ πιστεύσῃ καὶ νὰ γείνη ἀπόστολος. — Οὐκ ἐξ ἀνθρώπων = ὄχι ἀπὸ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἀπ' αὐτὸν τὸν Θεόν. — Ἀπόστολός Σου... = ὁ ἅγιος Κωνσταντῖνος λέγεται Ἀπόστολος τοῦ Χριστοῦ, διότι, ὅπως οἱ Ἀπόστολοι διέδωσαν τὴν Χριστιανικὴν πίστιν, τοιοῦτοτρόπως καὶ αὐτὸς συνετέλεσεν πολὺ, ὡς αὐτοκράτωρ, νὰ ἐξαπλωθῇ ὁ Χριστιανισμός. — Βασιλεύουσα πόλις = ἡ Κωνσταντινούπολις, τὴν ὁποίαν αὐτὸς ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος ἔκτισε.

γ) Κωνσταντῖνος — Ἑλένη. Γνωρίζομεν ἀπὸ τὴν ἱστορίαν τὸν Μέγαν Κωνσταντῖνον, τὸν ὁποῖον ἡ ἐκκλησία μας κατέταξε μεταξὺ τῶν ἁγίων, διότι ἐπρο-

Ἀπολυτίκια

στάτευσε τὸν Χριστιανισμόν, καὶ τὸν ὠνόμασε Ἰσαπόστολον, δηλ. ἴσον πρὸς τοὺς ἀποστόλους.— Ἄλλὰ ὁ ἅγιος Κωνσταντῖνος τὴν εὐσέβειαν του τὴν ὀφείλει εἰς τὴν μητέρα του Ἑλένην, ἡ ὁποία τὸν ἀνέθρεψε χριστιανικῶς· καὶ αὐτή, ὅπως καὶ ὁ Μέγας υἱὸς της, εἰργάσθη ὑπὲρ τοῦ χριστιανισμοῦ, ἔκτισε ναοὺς καὶ ἀνεκάλυψε τὸν Τάφον τοῦ Ἰησοῦ καὶ τὸν Γολγοθᾶν. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἐκκλησία μας ὥρισε νὰ ἐορτάζηται μαζί με τὸν υἱὸν της, τὴν 21ην Μαΐου.

ΙΘ. Ἀπολυτέκιον τῶν ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου.

α') Πρωτόθρονος—ὁ κατέχων τὸν πρῶτον θρόνον, ὁ πρῶτος—Οἱ . . . πρωτόθρονοι—Σεῖς οἱ ὅποιοι εἴσαθε οἱ πρῶτοι ἀπὸ τοὺς ἀποστόλους.—Πρεσβεύω—παρακαλῶ τινα δι' ἄλλον, μεσιτεύω ὑπὲρ τινος.

β') Οἰκουμένης διδάσκαλοι—Λέγονται οἱ ἅγιοι ἀπόστολοι τοιοῦτοτρόπως . . . διότι διὰ τῆς διδασκαλίας των ἐδίδαξαν καὶ ἐφώτισαν ὅλον τὸν κόσμον.—Εἰρήνη—ἡ ἡσυχία καὶ γαλήνη, ἡ ὁποία πηγάζει ἀπὸ τὴν πρὸς ἀλλήλους ἀγάπην· ἡ ἐκκλησία μας διαρκῶς εὐχεται ὅλος ὁ κόσμος νὰ ἔχη ὁμόνοιαν καὶ εἰρήνην.—Δεσπότης τῶν ὅλων—ὁ Θεός.—Τὸ μέγα ἔλεος—ἡ μεγάλη εὐσπλαγχνία, ἡ σωτηρία τῶν ψυχῶν μας.

γ') Γνωρίζομεν ἀπὸ τὴν Ἱερὰν Ἱστορίαν τοὺς Μεγάλους ἀποστόλους Πέτρον καὶ Παῦλον. Ἐπειδὴ οὗτοι περισσότερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀποστόλους εἰρ-

γάσθησαν διὰ νὰ διαδώσουν τὴν χριστιανικὴν πίστιν καὶ πολλὰ ἔπαθον ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ, ὀνομάζονται κορυφαῖοι τῶν Ἀποστόλων καὶ ἡ ἐκκλησία ὠρίσει ὀμοῦ νὰ ἐορτάζωνται τὴν 29ην Ἰουνίου.

II. Ἀπολυτέκιον τοῦ Προφήτου Ἡλίου.

α) Ἔνσαρκος—ὁ ἔχων σάρκα, ὁ ἔχων ἀνθρώπινον σῶμα. — κρηπίς, τὸ θεμέλιον, ἡ βᾶσις. — καταπέμψας—ὁ ὁποῖος κατέπεμψεν. — διὸ—διὰ τοῦτο. — βρῦει—πηγάζει, ἀφθόνως παρέχει. — ἰάματα—θεραπείας.

β) Ἔνσαρκος ἄγγελος—ἄγγελος ἔχων σῶμα ἀνθρώπου· λέγεται τοιοῦτοτρόπως ὁ Προφήτης Ἡλίας, διότι ὁ βίος του ἦτο βίος ἀγγέλου· τόσο ἐνάρετος καὶ τόσο ἀφωσιωμένος εἰς τὸν Θεὸν ἦτο.—

Ὁ δεῦτερος πρόδρομος κλπ.—Κατὰ τὴν πίστιν τῆς ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, θὰ ἔλθῃ εἰς τὸν κόσμον, διὰ νὰ κηρύξῃ τὴν μετάνοιαν καὶ νὰ καυτηριάσῃ τὴν κακίαν.—Ἐλισσαῖος—μαθητὴς τοῦ Προφήτου Ἡλία. τοῦτον ὁ Ἡλίας ἐχειροτόνησε διάδοχον εἰς τὸ προφητικὸν του ἔργον. Τὴν χάριν—τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δύναμιν νὰ προφητεύῃ.

γ) Τὸν προφήτην Ἡλίαν γνωρίζομεν ἀπὸ τὴν ἱερὰν ἱστορίαν. Εἶνε εἰς ἀπὸ τοὺς σπουδαιότερους προφήτας· κατὰ δὲ τὴν Μεταμόρφωσιν τοῦ Σωτῆρος, ὅπως γνωρίζομεν ἀπὸ τὴν Ἱερὰν Ἱστορίαν, ὁ Προφήτης Ἡλίας καὶ ὁ Μωϋσῆς ἐφάνησαν συνομιλοῦντες μετὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐπάνω εἰς τὸ ὄρος Θαβώρ, ὅπου ὁ Σωτὴρ μετεμορφώθη.

III. ΕΙΚΟΝΕΣ

Ἡ Θεοτόκος
(Ὁρα ἀπολυτίκιον Ἐθαγγελισμοῦ, σελ. 5).

Ἡ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου
(Ἔρα ἀπολυτίκιον σελ. 6).

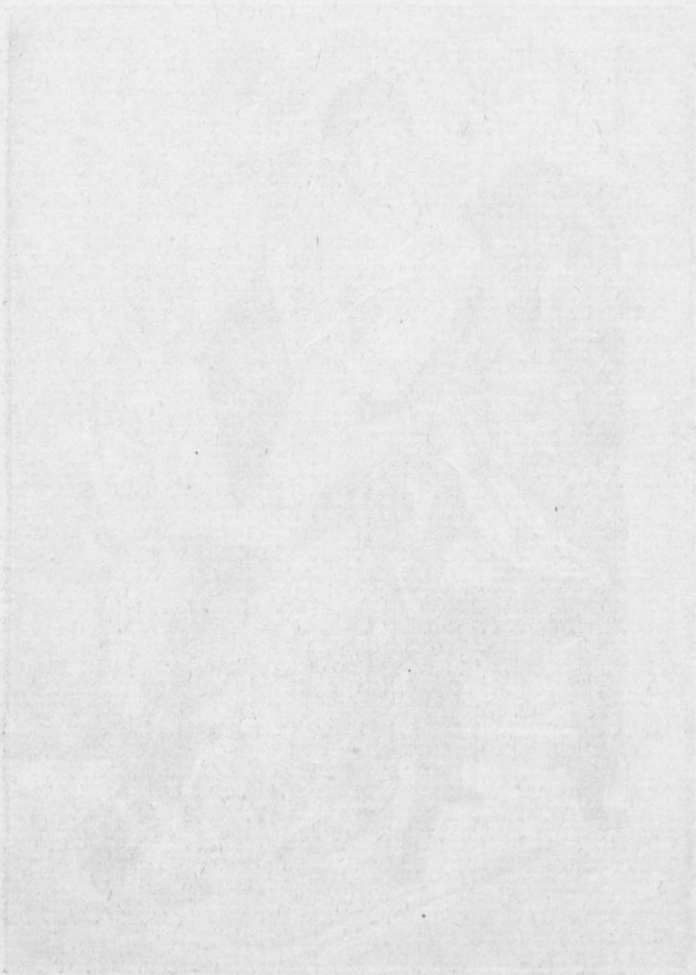
Ὁ Ἅγιος Δημήτριος
(Ὅρα ἀπολιτίκιον σελ. 7).

Ὁ Ἅγιος Νικόλαος
Ὅρα ἀπολυτίκιον σελ. 7).

Ὁ Ἅγιος Σπυρίδων
(Ὅρα ἀπολυτικίον σελ. 8).

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος
(Ὅρα ἀπολυτίκιον σελ. 10).

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἡ ἹΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρὸς

τὸν Κύριον Δημήτριον Κουϊμουτσόπουλον,
Καθηγητὴν.

Εἰς ἀπάντησιν τῆς ἀπὸ 25 Ὀκτωβρίου ε. ε. αἰτήσεως
τῆς ὑμετέρας ἐλλογιμότητος γνωρίζει αὐτῇ ἡ Ἱερά Σύνο-
δος ὅτι ἐγκρίνει τὴν εἰς τὰ Σχολεῖα εἰσαγωγὴν τοῦ ὑπὸ τῷ
τίτλῳ «Ἀπολυτέκεια καὶ Ἀναστάσιμα Ἐξαιρε-
στευλάρια ἔργου ὑμῶν, ἅτε οὐδὲν τὸ θρησκευτικῶς ἀπὸ
περιέχοντος.

- † Ὁ Ἀθηῶν Μελέσιος
- † Ὁ Σύρου Τήνου καὶ Ἄνδρου Ἀθανάσιος
- † Ὁ Ναυπλίας καὶ Εὐβοτίας Ἀμβρόσιος
- † Ὁ Φθιώτιδος Ἰάκωβος
- † Ὁ Γυθείου καὶ Οἰτύλου Διονύσιος

Ὁ Γραμματεὺς

Ἄρχιμ. Κ. Κωνσταντινίδης

